

УДК 159.9-053.6:314.15-026.911 (043.2)

Марина КУЛІНІЧ

Національний авіаційний університет, Київ

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ПІДЛІТКІВ ДО НОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Повномасштабне російське вторгнення в Україну тотально змінило соціальну ситуацію в нашому суспільстві, велика кількість людей були змушені стати мігрантами. Вимушене переселення громадян внесло суттєві корективи в життя місцевих соціумів та змінило особистісні характеристики тих, хто був змушений переїхати до неокупованих міст у пошуках спокійного життя і кращого майбутнього. В будь-яких конфліктах, а особливо військових, найбільше страждає найчутливіша та найвразливіша категорія населення – діти та підлітки. Вони зазнають суттєвих труднощів соціального та психоемоційного характеру, що пов'язані зі зміною середовища і звичного кола спілкування, особливо якщо міграція спричинена війною.

У сучасній літературі з проблеми дослідження, такі психологи як Бочкар Н.П., Волинець Л.С., Дубровська Є.В., Трубавіна І.М., Ковязіна К.О., виокремлюють характерні психологічні синдроми, що є властивими для дітей-мігрантів та внутрішньо переміщених осіб: психологічна інкапсуляція (людина повністю замикається в собі); соціальна дезорієнтація (людина намагається включитися в життя суспільства, але через ненормальне сприйняття соціальних норм не в змозі це зробити); сімейна і групова ізоляція (замикання людини в колі сім'ї або у групі однолітків).

Часто у внутрішньо-переміщених осіб, а зокрема у підлітків, проявляються певні особливості, які штовхають їх до участі в екстремістських діях, зокрема: агресивність, девіантність, делінквентність, усамітнення, негативне ставлення до місцевого населення, соціальна несправедливість. У такий спосіб, підлітки стикаються із проблемою соціальної дезадаптації. Стан дезадаптації провокує погану поведінку, низьку успішність, дитина переходить до категорії важковиховуваних. Відношення оточення до підлітка погіршується і в наслідок цього поведінка такого учня стає ще більш некерованою.

Психотерапія може бути корисним інструментом для підлітків, які стикаються з проблемами адаптації. Під час психотерапевтичної сесії підліток може висловити свої страхи, почуття і смуток з приводу нової ситуації. Психотерапевт може допомогти підлітку зрозуміти, що він

відчуває, і допомогти знайти способи, які можуть допомогти йому пристосуватися.

Під час психотерапії можуть використовуватися різні психотерапевтичні методики, які допоможуть підлітку знизити рівень стресу і тривоги. Наприклад, когнітивно-поведінкова терапія (КПТ) - цей підхід використовується для зміни негативних думок та стереотипної поведінки, що заважають адаптації. Під час сесій КПТ, психотерапевт допомагає підлітку ідентифікувати негативні думки та переконання, які заважають адаптації, та вчить їх змінювати на більш позитивні. Часто використовується емоційно-орієнтована терапія (ЕОТ), яка фокусується на вивченні та розумінні емоцій, які виникають в процесі адаптації. Психотерапевт допомагає підлітку виразити свої емоції, дослухатися до них та знайти спосіб розв'язання проблеми. Також в проблемах адаптації може допомогти групова терапія. Під час такої роботи підлітки отримують не тільки терапію від фахівці, а й групову підтримку.

Загалом, адаптація внутрішньо переміщених підлітків до нового середовища може бути важкою та складною процедурою. Цей процес потребує індивідуального підходу та комплексної підтримки з боку батьків, опікунів, педагогів та соціальних працівників. Вони можуть допомогти підліткам зрозуміти нову культуру та середовище, знайти нових друзів та знайомих, а також забезпечити необхідні ресурси для здійснення успішної адаптації. Від успіху адаптації залежить не тільки майбутнє підлітків, а й майбутнє суспільства в цілому.

*Науковий керівник: Олександра АЛПАТОВА,
канд. психол. наук, професор*

УДК 376.159,9 (043.2)

Анна ЛАРІОНЦЕВА

Національний авіаційний університет, Київ

ВАЖЛИВІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПСИХОЛОГІВ В ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ У ДИСКУРСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Одне з найбільш важливих рішень у житті кожної людини є вибір професії. Варто зазначити, що трудовий ринок сучасності вимагає від випускників магістрів закладів вищої освіти конкретні вимоги: наявність базових навичок і здібностей, базових професійних якостей. А також, - вміння майбутнього магістра психолога аналізувати свою професійну діяльність, покращувати професійні знання, вміння та навички, і зрозуміти